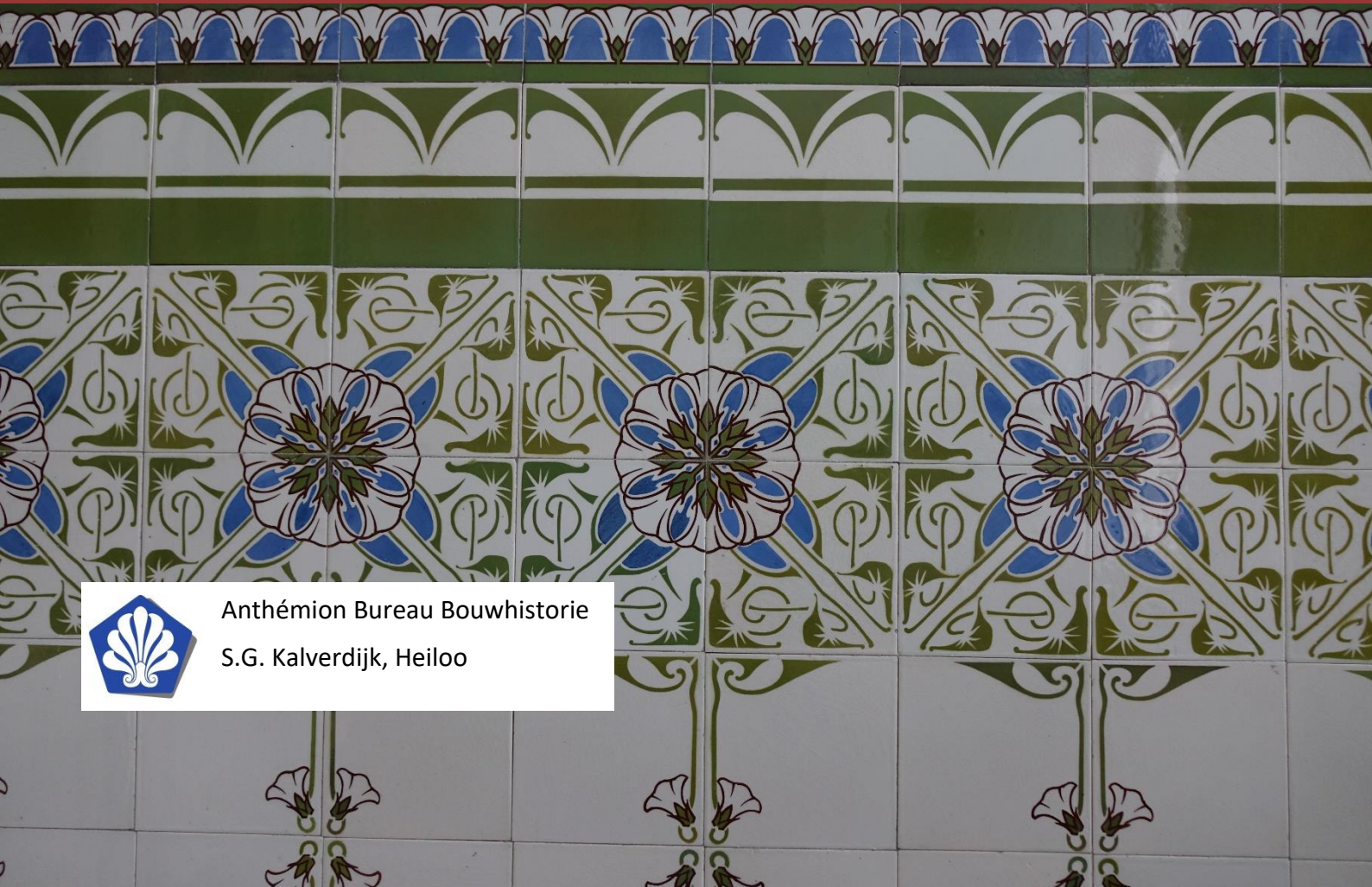

Bouwhistorische verkenning met waardestellend advies

Grote Sloot 336 Schagerbrug

Voormalig gemeentehuis van Zijpe

Anthémion Bureau Bouwhistorie

S.G. Kalverdijk, Heiloo

Colofon

Administratieve gegevens

Bouwhistorische verkenning, inclusief bouw- en cultuurhistorische waardestelling van:

Grote Sloot 336 te Schagerbrug

In opdracht van de gemeente Schagen.

Onderzoek en auteurschap: Steven G. Kalverdijk

Foto's en illustraties zijn door de auteur vervaardigd tenzij anders aangegeven

Anthémion Bureau Bouwhistorie
Steven Kalverdijk
Van Catsstraat 17, 1851 JG Heiloo
info@anthemion.nl, 06-42317122

Datum bureauonderzoek: 04-11-2021

Datum veldwerk : 05-11-2021

Versie

24 november 2021

Rechten

-Het intellectuele eigendom van het onderzoek ligt bij de onderzoeker/auteur.

-Publicatie van de rapportage en onderliggende onderzoeksgegevens is voor iedereen toegestaan voor niet-commerciële publicaties, met deugdelijke bronvermelding en met medeweten van de opdrachtgever en onderzoeker/auteur.

Foto's voorzijde:

- Detail voorgevel

- Tegellambrisering in de vestibule

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Objectgegevens.....	5
Hoofdstuk 1 Bouw- en gebruiksgeschiedenis	6
Een bestuurscentrum voor de Zijpe	6
Architect.....	7
Bouwfasering	7
Historisch interieur.....	12
Hoofdstuk 2 Bouwhistorische beschrijving	14
Omschrijving	14
Waarnemingen november 2021	15
Hoofdstuk 3 Waardestellend advies	49
Externe waardestelling.....	49
Toelichting bij het advies	49
Interne waardestelling	50
Bronnen.....	57
Bijlage 1	58

Voorwoord

In opdracht van de gemeente Schagen is een compacte verkenning gemaakt van Grote Sloot 336 in Schagerbrug. Het pand uit 1908 heeft tot 1984 als gemeentehuis van Zijpe gediend en wordt sindsdien particulier als woonhuis gebruikt.

De huidige eigenaar (oktober 2021) draagt het voormalige raadhuis binnenkort over aan de derde particuliere eigenaar. De nieuwe eigenaar wenst het pand op te splitsen in vijf wooneenheden. GeO architecten uit Schagen heeft bij de gemeente Schagen hiervoor een conceptaanvraag ingediend, dat dient als uitgangspunt voor een verdere uitwerking van het initiatief.

Deze rapportage dient inzichtelijk te maken welke bouw- en cultuurhistorische waarden het gebouw heeft en in welke onderdelen van het gebouw dit tot uiting komt. Met de bijbehorende argumentatie kan dit onderzoek bijdragen aan planvorming en toetsing op bouw- en cultuurhistorisch gebied.

Met kennisneming van het conceptplan van GeO architecten¹ is het pand op vrijdag 5 november 2021 door ondergetekende bouwhistorisch onderzocht. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen bouwhistorisch onderzoek (2009). De diepgang van het onderzoek is erop gericht om in dit stadium van het initiatief te kunnen adviseren.

De bouw- en cultuurhistorische vraagstelling laat zich als volgt definiëren:

- Is het verantwoord om ingrepen in de bestaande kamers te doen? Verwijderen van deuren, plaatsen van badkamers, wanden, etc.;
- Wat is de waarde van de aanwezige (historische) onderdelen? Hierbij is specifieke aandacht voor het balkenplafond in de oude raadzaal op de eerste verdieping.

Het onderzoek kent de diepgang van een verkenning en een verslaglegging volgens de richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek (2009) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Voor het onderzoek diende het gebouw zelf als primaire onderzoekbron. Bureauonderzoek richt zich op kadastraal onderzoek, digitale beeldbanken en het onderzoeken van aangeleverde bronnen (gemeente, eigenaar, Zijper museum en in het bijzonder mw A. van Loo-Mulder.

Steven Kalverdijk, november 2021

¹ Document GeO architecten: conceptaanvraag, projectnaam Raadhuis Schagerbrug, projectnr 2021051; 28 sept 2021.

Objectgegevens

Object : vrml gemeentehuis Zijpe

Naam : ----

Straat en nummer : Grote Sloot 336

Postcode en plaats : 1751 LK Schagerbrug

Gemeente : Schagen

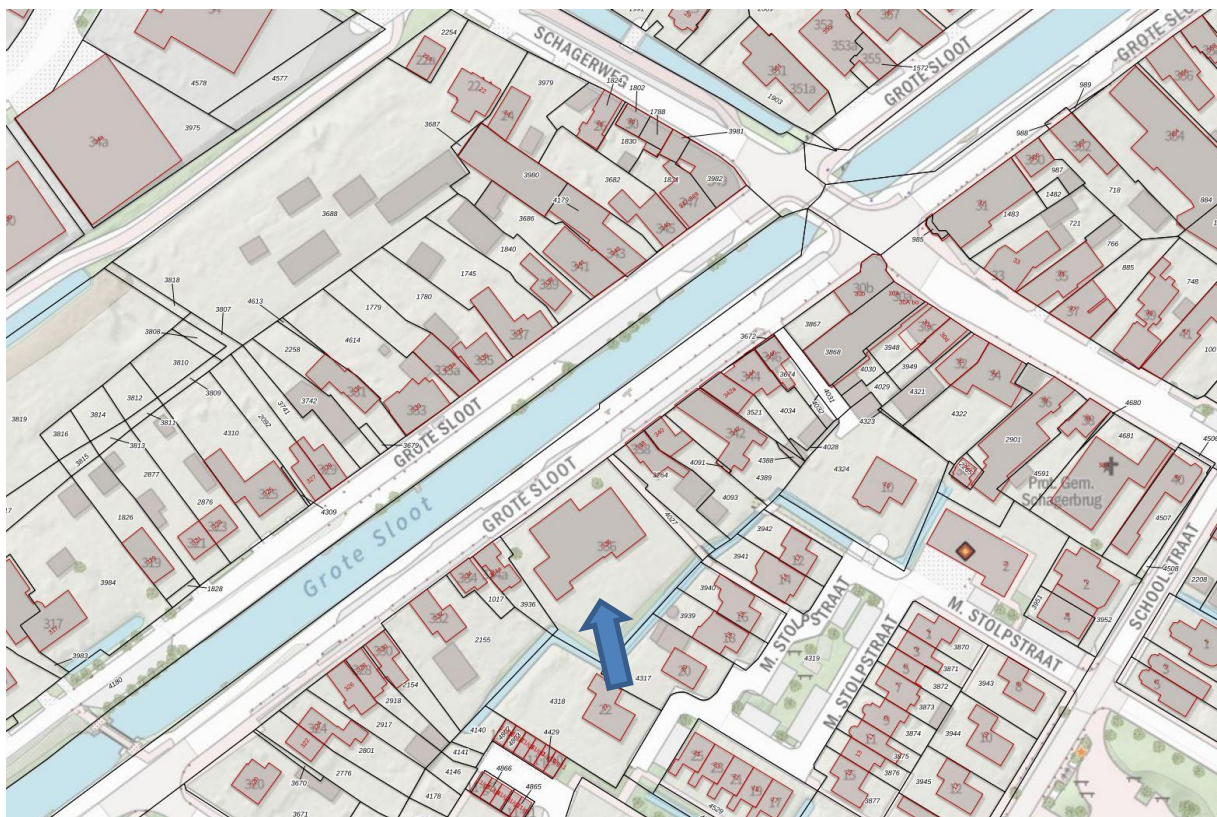
Oorspronkelijke functie : gemeentehuis

Huidige functie : woonhuis

Architect : P.N. Leguit

Bouwdatum : 1908, meerdere verbouwingen en uitbreidingen (1937, 1960 en 1991)

Kadastrale aanduiding : Zijpe, sectie D, nummer 4026

Uitsnede uit PDOK (pdok.nl/viewer) met de volgende lagen:

-Open topo achtergrondkaart

-Kadastrale kaart

Hoofdstuk 1 Bouw- en gebruiksgeschiedenis

Een bestuurscentrum voor de Zijpe

Grote Sloot 336 werd in 1908 gebouwd als gemeentehuis van de voormalige gemeente Zijpe. Het rijksmonument wordt gewaardeerd als voorbeeld van een bestuursgebouw uit het begin van de 20ste eeuw op het Noord-Hollandse platteland. Hoe zetelde het bestuur van de Zijpe voor die tijd?

Tot de Franse tijd

De polder Zijpe (Zijpe en hazepolder) werd (definitief) droog gemaakt in 1597. De Zijpe was geen stad of heerlijkheid, zoals dat gebruikelijk was op het 'oude land'. De Zijpe had een polderbestuur, een college van tien hoofdingleland. Het bestuur bestond voornamelijk uit leden van Amsterdamse en Alkmaarse regentenfamilies met een aanzienlijk grondbezit in de polder. Zij hadden meestal een buitenverblijf in de Zijpe, maar woonden in de stad. Het was niet verwonderlijk dat het polderbestuur bijeenkwam in Alkmaar. De Zijpe en Hazepolder had een eigen bestuurskamer in het Alkmaarse stadhuis: de Zijpsche Kamer.

De dagelijkse aangelegenheden werden overgelaten aan een soort dagelijks bestuur van dijkgraaf (voor het leven benoemd), negen heemraden, de secretaris en de penningmeester (beide bezoldigd en voor het leven benoemd). Ze kwamen overwegend uit Alkmaar en omgeving². Zij oefenden ook de rechterlijke macht uit als baljuw en schepenen.

In de 18de eeuw hadden meerdere bestuurders geen buiten meer, maar men wilde er wel geregeld vergaderen. Dus moest er een geschikte locatie komen, ook om te kunnen dineren en overnachten. In 1785 werd een vertrek [koepel] gebouwd tegen herberg *Het Wapen van de Zijpe*. Deze koepel was voornamelijk bestemd voor het bestuur om te vergaderen, dineren en logeren. In 1898 brandde de koepel af, maar al spoedig volgde herbouwd³. Deze koepel was dus het oudste 'bestuurscentrum' in Schagerbrug.

Een gemeente met een gemeentehuis

Echte gemeenten ontstonden pas vanaf 1848/1851, maar vanaf circa 1800 was er iets wat erop leek: eerst de municipaliteiten en vervolgens vanaf 1822/1825 het bestuur ten plattelande. Allemaal met benoemde leden. Gekozen kon er pas vanaf 1851 en dan aanvankelijk alleen nog door min of meer gegoede mannen⁴.

Buitenverblijf Brugwijk werd vermoedelijk omstreeks 1811 in gebruik genomen als eerste gemeentehuis van de gemeente Zijpe. Het pand werd, waarschijnlijk omstreeks 1888, verbouwd tot het pand zoals op bovenstaande foto zichtbaar is. In 1908 is het voormalige Brugwijk vervangen door het huidige pand.

² <https://www.zijpermuseum.nl/geschiedenis-van-de-zijpe-uitgebreid>

³ [Zijpermuseum.nl/canon/1785.html](https://www.zijpermuseum.nl/canon/1785.html) (Canon van Zijpe; venster 20)

⁴ *Idem*

De buitenplaats Brugwijk in Schagerbrug werd het eerste gemeentehuis van de gemeente Zijpe. Jan Nottelman, schout en bode van de Zijpe had dit herenhuis met twee boeten in 1783 gekocht⁵. In 1811 vermeldt het Registre Civique dat Brugwijk bewoond wordt door Klaas Nottelman, chirurgijn. Hij deelde het huis met Christiaan Fiehne, procureur en maire van Zijpe en met Jan Mattheus Fiehne, Commis Griffier (gemeentesecretaris?). De facto zal het pand sindsdien als gemeentehuis in gebruik genomen zijn, al wordt het huis in 1826 nog als huis en erf aangeduid en niet als raadhuis. Brugwijk werd later verbouwd en zou tot de bouw van het huidige pand in 1908 in gebruik blijven.

Architect

Grote Sloot 336 werd als gemeentehuis gebouwd naar ontwerp van bouwmeester P.N. Leguit. Deze architect heeft in Alkmaar en omgeving veel woonhuizen en utilitaire bouwwerken ontworpen, al dan niet in samenwerking met collega-architecten. Zijn ontwerpen waren soms traditioneel, zoals de Ambachtsschool in Alkmaar. In dit gebouw uit 1912 is tegenwoordig het Regionaal Archief Alkmaar gevestigd. Een heel ander karakter heeft Kanaalkade 17-18, een voormalige kolenloods; kenmerkend is de strakke jugendstil en een complexe houten kapconstructie. De kolenloods is in hetzelfde jaar gebouwd als Grote Sloot 336. Voor het gemeentehuis in Schagerbrug werd gekozen voor de neorenaissance; een bouwstijl die autoriteit uitstraalt.

Bouwfasering

De ontwikkelingsgeschiedenis van het voormalig raadhuis is goed te herleiden op basis van kadastraal onderzoek. De volgende bouwfases zijn te herleiden:

Fase 0a

Op de kadastrale minuut uit 1826 is een voorganger van het gemeentehuis zichtbaar. Het pand heeft hier nog twee erkers⁶. (zie kaart pag. 7). Het pand staat bekend als Brugwijk. Uit het kadaster blijkt dat het pand wel al eigendom is van de gemeente Zijpe, maar het pand wordt hier nog aangeduid als huis en erf.

Fase 0b

Brugwijk wordt voor 1889 verbouwd tot raadhuis. De erkers zijn verwijderd en het zadeldak wordt gewijzigd in een schilddak.

Fase 1

In 1908 wordt het huidige hoofdgebouw neergezet. Het kadaster verwerkt dit in dienstjaar 1910 op een hulpkaart. Het gebouw heeft een L-vormige plattegrond, samengesteld uit een tweelaags rechthoekig volume onder afgeknot schilddak **(A)** en een eenlaagse aanbouw onder plat dak tegen de achterzijde **(B)**. Zie ook de tekening in de Zijper Courant (pag. 9).

De aanbouw is vermoedelijk in 1960 naar ontwerp van architect N.J. Groot geamoveerd en opgenomen in de huidige aanbouw.

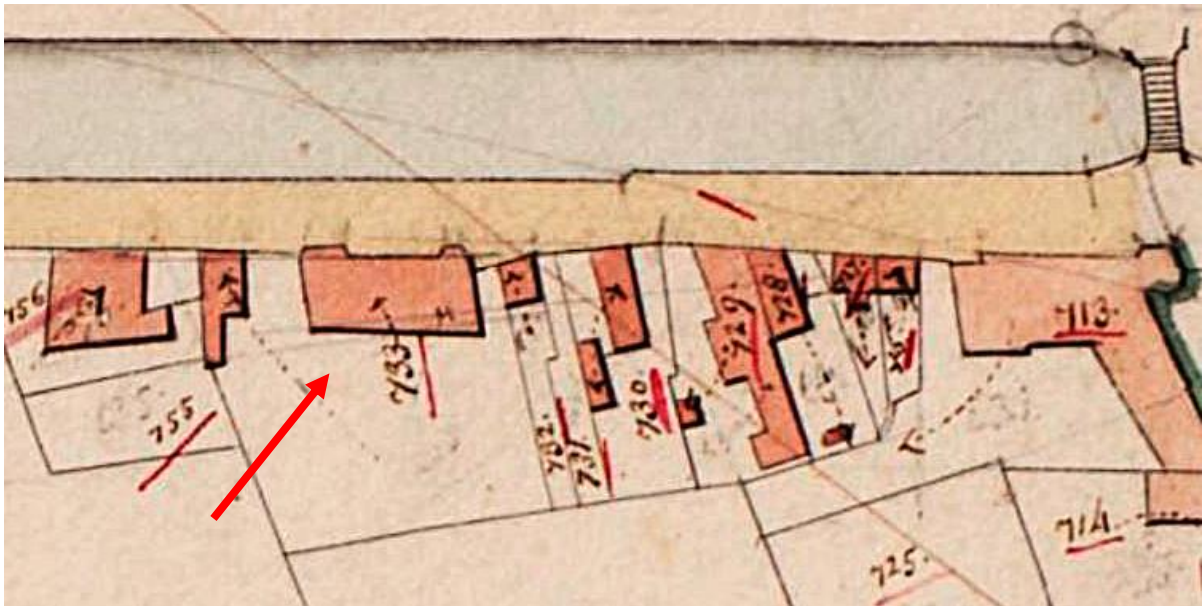
Cachot en brandspuit

Op het perceel bevindt zich volgens het kadaster, behalve een raadhuis, ook een brandspuithuisje en een schuur. Bedoeld wordt het kleine pand dat van oudsher ten westen van het raadhuis ligt (C). Volgens de analen heeft dit pand ook als cachot gediend⁷. Het pandje bestaat nog steeds en wordt tegenwoordig als woonhuis gebruikt. Destijds had het een brede ingang in het midden ten behoeve van de brandspuit. Links en rechts was een cachot gebouwd.

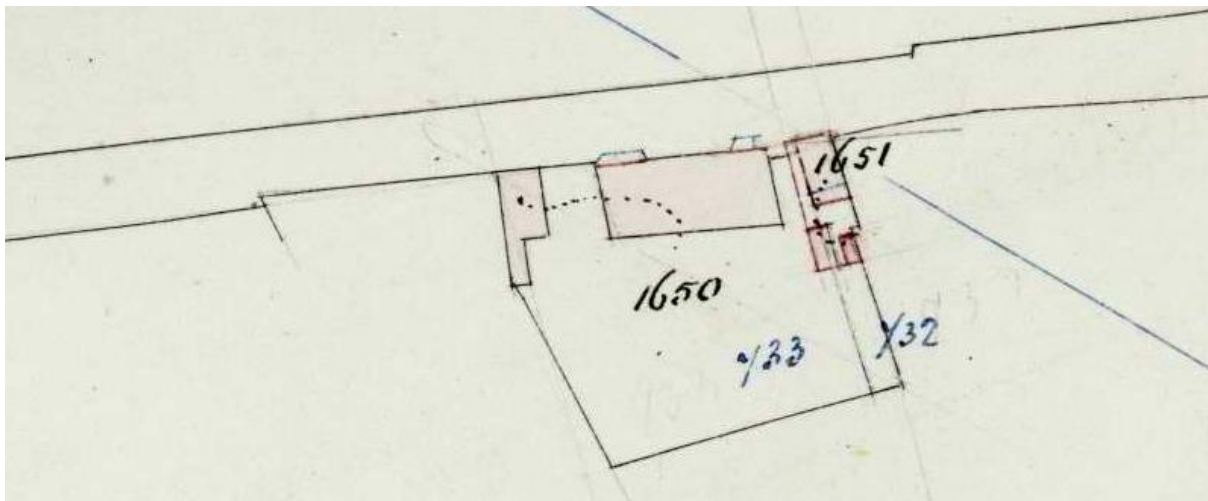
⁵ *Oude boerderijen en buitenverblijven langs de Zijper Groteloot, deel 1; blz 231 e.v.; Piet Dekker*

⁶ *Het buiten 'Brugwijk' is ook verbeeld op een aquarel van Cornelis Bok uit omstreeks 1818.*

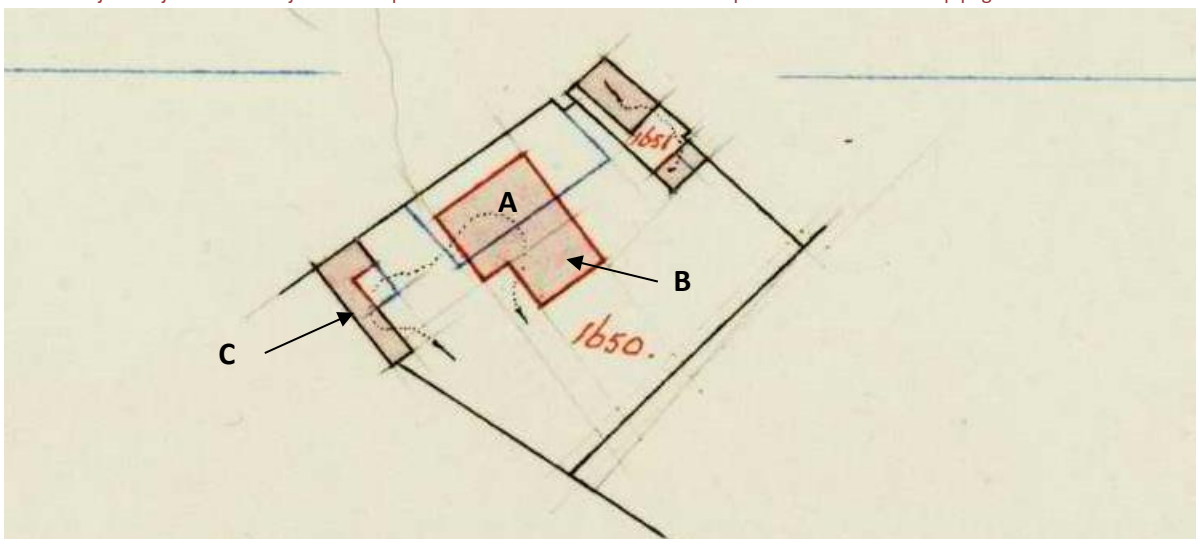
⁷ *Zijpermuseum.nl: de Zijper Historie Bladen (ZHB), artikel 2005040307, punt 12.*

1826 Kadastrale minuut. Buitenplaats Brugwijk (kadastraal nr 733) is herkenbaar als het forse pand met twee erkers.

Dienstjaar 1889 Kadastrale hulpkaart, aug. 1888: de beide erkers van Brugwijk zijn met een blauwe lijn aangeduid, wat betekent dat deze verwijderd zijn. Vermoedelijk werd het pand in of voor 1888 verbouwd tot het pand zoals zichtbaar is op pagina 6.

Dienstjaar 1910 Kadastrale hulpkaart, juni 1909: sloop (blauwe contourlijn) en nieuwbouw (rood vlak) van het raadhuis. Het nieuwe raadhuis bestaat uit het nog bestaande tweelaagse bouwvolume en een niet meer bestaande eenlaagse aanbouw

Wij hebben het genoegen hierbij onzen lezers eene perspectief-teekening te kunnen laten zien van het Raadhuis, zooals het thans is opgetrokken, behalve de ijaeren hekken ter weerszijden, die nog gesteld moeten worden. Het geheel is een flink riant en hecht gebouw, dat een sieraad voor de gemeente mag worden genoemd. Het Dagelijksch Bestuur en den Gemeenteraad mogen met trotsch op hun werk zien. Den architect, den heer P. N. Leguit, komt alle eer toe voor zijn ontwerp en den maker, den heer Groen, voor zijn solide aflevering.

Onder geleide van den EdelAchtbaren Heer G. C. Hulst werden ons alle vertrekken getoond. Ook van binnen geeft alles den indruk van soliditeit. Nergens ziet men overdadige weelde, alles draagt het cachet van eenvoud en degelijkheid.

Burgemeesterskamer, ondertrouwkamer, secretarie, raadzaal en archief-keider, alles getuigt van soberheid en hechtheid.

In de vestibule is een eenvoudige marmereen gedenksteen aangebracht, waarop gebeiteld den datum van de eerste steenlegging op 11 April 1908 met de namen van het Dag. Bestuur der gemeente en den secretaris den architect.

In de burgemeesterskamer werd ons een prachtig cadeau aangewezen van den heer Hulst, nl.: een pendule met coupes en een schilderij (landschap) in vergulde lijst.

Wij zouden nog kunnen mededeelen hoe een en ander geverfd en behangen is, doch dit doen wij niet. Te gelegener tijd zullen de dagen voor bezichtiging wel bekend worden gemaakt en dan raden wij een ieder een kijkje te nemen.

Wij wenschen de gemeente geluk mét dit nieuwe gebouw.

Artikel uit de Zijper Courant (aangeleverd door A. van Loo – Mulder)

Bewoners van het gemeentehuis

In het gemeentehuis werd ook gewoond. In de ZHB staat hierover: als je binnenkwam was links de secretarie. In het gedeelte rechts woonde Jan Abel de Boer (de gemeentesecretaris)⁸. Op de bovenetage woonde de bode en zijn gezin⁹.

Gedenkplaten ter herinnering aan:
 - de eerste steenlegging op 11 april 1908
 - vernieuwing en herinrichting in 1937
 - verbouwing in 1960

⁸ Zijpermuseum.nl: de Zijper Historie Bladen (ZHB), artikel 2005040307, punt 12.

⁹ Mededeling A. van Loo-Mulder

Fase 2

In 1937 is het raadhuis verbouwd en opnieuw ingericht. Dit heeft geen sporen in het kadaster achtergelaten. Het raadhuis zal dus niet uitgebreid zijn. De verbouwing heeft weinig sporen nagelaten die met zekerheid terug te voeren zijn op het jaar 1937.

Een plafond in de rechter voorkamer op de verdieping is stilistisch te dateren in 1937. Mogelijk dateert ook de kluis op de begane grond uit 1937, omdat de grootte en positie niet goed past in de regelmatig opgezette plattegrond uit 1908.

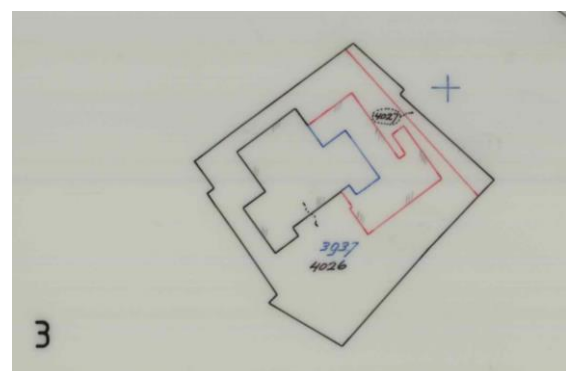
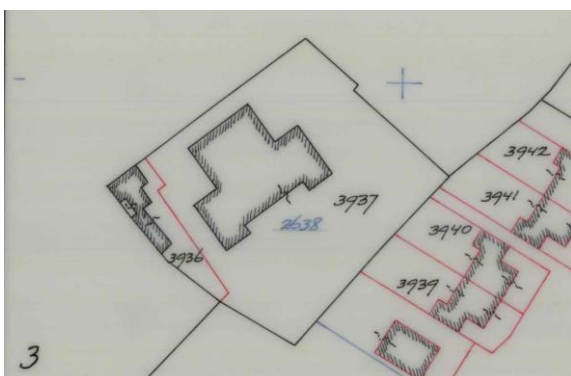
Fase 3

Een gedenkplaat in de vestibule verwijst naar de uitbreiding van het gemeentehuis aan de achterzijde in 1960 (in het kadaster verwerkt in dienstjaar 1965). Uit het veldwerk blijkt dat de eenlaagse aanbouw uit 1908 vermoedelijk geheel vervangen werd. Het gebouw bleef een symmetrische voetprint behouden.

Op de site van Zijper Museum (Niestadt collectie) zijn foto's van de raadzaal te zien uit de jaren na de tweede wereldoorlog. Duidelijk zichtbaar is dat de raadszaal uit 1908 een modernisering heeft ondergaan: een hoge houten lambrisering, een modernisering van de schouwmantel. De sierbalken en pilasters zijn 'weggetimmerd'. Deze fase is anno 2021 niet meer aanwezig. Stilistisch lijkt de aankleding en stoffering uit 1960 te dateren.

Dienstjaar 1965 Kadastrale hulpschaak, sept. 1964: uitbreiding van het raadhuis.

Juni 1989 (links): het gemeentehuis is particulier bezit. Het naastgelegen voormalig cachot wordt kadastraal afgesplitst
Januari 1992: een forse uitbreiding, in het kadaster aangeduid als bijbouw, houtfabriek. Een deel van deze bijbouw is anno 2021 nog aanwezig, maar een deel is afgebroken.

Fase 4

Het gemeentehuis wordt (vermoedelijk) in de jaren '70 of '80- opnieuw uitgebreid. Deze uitbreiding is niet traceerbaar in het kadaster, maar is nog wel zichtbaar in het gebouw (1).

Fase 4, Vergroting van de vleugel aan de noordzijde. Bron: Zijpermuseum.nl, Niestadt beeldbank, foto 34738

Fase 5 (verwijderd)

Het gemeentebestuur neemt in 1984 zijn intrek in het voormalig bejaardentehuis Zuiderzon. In 1989 staat het voormalig gemeentehuis bij het kadaster geregistreerd als particulier eigendom met als aanduiding: huis, werkplaats en kantoor. Voor 1992 krijgt het voormalig gemeentehuis nog een uitbreiding. Getuige een foto bestaat de aanbouw hoofdzakelijk uit prefab elementen en heeft hiermee een tijdelijk karakter. Op een kadastrale hulpkaart (januari 1992) wordt deze tijdelijke uitbreiding tegelijk verwerkt met de uitbreiding 'fase 4'. Anno 2021 is de aanbouw 'fase 5' weer weggehaald, maar bestaat fase 4 nog wel.

Fase 5, prefab aanbouw. Bron: Zijpermuseum.nl, Zijper beeldbank, foto SB02116

Historisch interieur

Om uitspraken te kunnen doen over het oorspronkelijke interieur, en de interieurontwikkelingen die er in honderd jaar zijn geweest, diende het gebouw zelf als bron. Daarnaast zijn foto's in 'de Niestadt Beeldbank' en in 'de Zijper Beeldbank'¹⁰ bekeken. De afbeeldingen geven een indruk van het interieur in de jaren zestig.

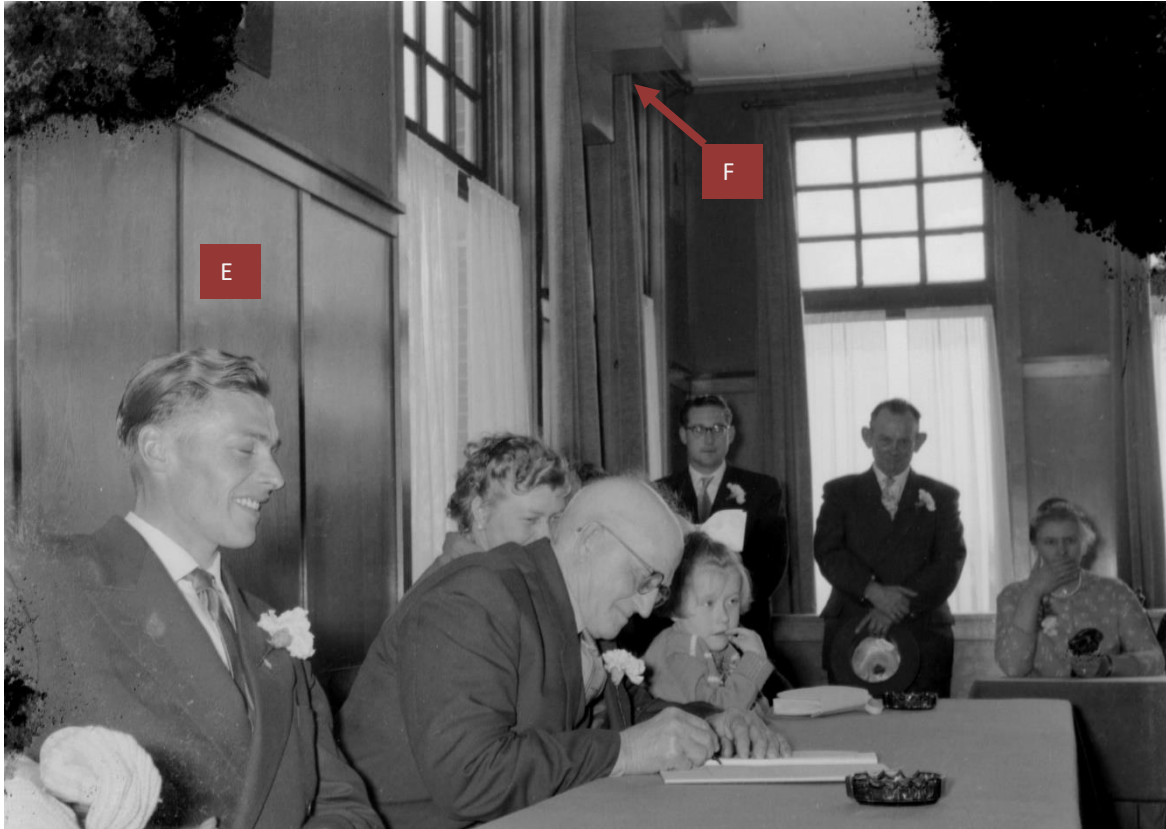
Het gemeentehuis was in 1908 naar de heersende mode ingericht. Het raadhuis is weliswaar in de stijl van de neo-rennaissance opgericht, maar is niet ongebruikelijk om in het interieur een andere stijlvorm terug te vinden. In Schagerbrug is de zwierige Art Nouveau op meerdere plekken nog aanwezig.

Entreehal in de jaren '60. Vermoedelijk ziet de hal er op dat moment nog uit zoals deze in 1908 opgeleverd was.

Karakteristieke elementen die nog steeds aanwezig zijn: Het portaal in de stijl van de Art Nouveau (A), de (meeste) deuren en deuromlijstingen met gehoornde architraven (B), hardstenen plinten en trap. Het houtwerk had een donkere kleurafwerking.
Bron: Zijpermuseum.nl, Niestadt Beeldbank, foto 80268

¹⁰ Beide beeldbanken zijn vindbaar via zijpermuseum.nl

De raadzaal zag er in de jaren zestig geheel anders uit dan tegenwoordig. Stilistisch lijkt de hoge lambrisering (E) na de oorlog aangebracht te zijn. De oorspronkelijke art-nouveau portalen (balk en muurstijlen) zijn 'weg getimmerd' maar desondanks nog herkenbaar (F) Mogelijk hangt deze inrichting samen met de verbouwing in 1960. Bron: Zijpermuseum.nl, Niestadt Beeldbank, foto 79680

De raadzaal in 1965. Ook op deze foto is de niet meer bestaande hoge lambrisering zichtbaar (G) en daarnaast een schouw (H), die niet uit de bouwtijd (1908) kan dateren. Bron: Zijpermuseum.nl, Niestadt Beeldbank, foto 40896

Hoofdstuk 2 Bouwhistorische beschrijving

Het monument is op 17 juni 1998 ingeschreven in het rijks-monumentenregister. De nieuwe aanbouwen aan de achtergevel vallen buiten de bescherming.

In het monumentenregister is een omschrijving aanwezig, die als uitgangspunt voor het onderzoek dient. De tekst is integraal opgenomen in de volgende paragraaf.

Omschrijving

Inleiding

Vrijstaand voormalig RAADHUIS, gebouwd in 1908 in neo-Renaissance stijl aan de oostzijde van de Grote Sloot te Schagerbrug. De bouwmeester was P.N. Leguit. Het raadhuis werd verbouwd in 1937 door bouwkundige C. de Leeuw Wz. en in 1960 door ingenieur architect N.J. Groot. Het pand is anno 1995 in gebruik als woonhuis.

Omschrijving

Op rechthoekig grondplan gebouwd vrijstaand raadhuis, bestaande uit twee bouwlagen onder een afgeknot schilddak met rode Hollandse pannen. Op de nokhoeken van het dak staan vier vierkanten bakstenen schoorstenen. In de dakschilden zijn verschillende kleine rechthoekige houten dakkapellen aangebracht.

Het muurwerk is opgetrokken in rode baksteen boven een uitgemetselde plint. De traptreden met pijlers voor de ingang en de lekdorpels van de vensters zijn vervaardigd van hardsteen. De rondomlopende speklagen, de aanzet- en sluitstenen zijn gemaakt van zandsteen. Op diverse plaatsen in het muurwerk zijn sierankers zichtbaar. De gevels worden afgesloten door een rondomlopend fries met eenvoudig geprofileerde houten gootlijst.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel (W) heeft een breedte van vijf traveeën. De nadruk ligt op de middelste travee, die een risaliet over twee bouwlagen met topgevel vormt. Op de begane grond van het middenrisaliet bevindt zich de ingang, bestaande uit een zware eikehouten opgeklampte deur met zij- en bovenlichten met meerruits-roedenverdeling. Boven de ingang is een hardstenen tableau aangebracht met in het midden een leeuw die een wapenschild vasthoudt (een wapen met een zwaan) en guirlandes met daaronder de tekst "ANNO" en "1908". Op de eerste verdieping, boven de ingang, bevinden zich één groot venster en twee smalle rechthoekige houten vensters, alle voorzien van bovenlichten met meerruits-roedenverdeling. Het middenrisaliet wordt afgesloten door een trapgevel met een rechthoekig houten venster met rondboogvormige strek en decoratief metselwerk in de trommel. Aan weerszijden van het middenrisaliet bevinden zich geveldelen ter breedte van twee traveeën die afgesloten worden door het fries met de gootlijst. De traveeën bevatten op de begane grond een rechthoekig schuifvenster met rondboogvormige strek en decoratief metselwerk in de trommel. Op de eerste verdieping bevatten de vensterassen een rechthoekig schuifvenster en bovenlicht met meerruits-roedenverdeling.

De rechterzijgevel (Z) bevat op de begane grond één rechthoekig venster met rondboogvormige strek als in de voorgevel en één rechthoekig venster. Op de eerste verdieping bevindt zich één rechthoekig venster als in de voorgevel.

Tegen de achtergevel is over de gehele breedte een (niet beschermde) aanbouw geplaatst met een hoogte van één bouwlaag. Op de eerste verdieping bevindt zich in het midden een groot rechthoekig glas-in-loodvenster van het trappenhuis. Aan weerszijden van het trappenhuis bevinden zich geveldelen met een breedte van drie vensterassen. Elke vensteras bevat een rechthoekig venster en bovenlicht met negenruits-roedenverdeling.

De linkerzijgevel (N) bevatte in oorsprong op de begane grond vier rechthoekige vensters met rondboogvormige strekken als in de voorgevel. Op de eerste verdieping bevat de gevel vier rechthoekige vensters als in de voorgevel.

Het interieur is nog gedeeltelijk intact en bevat onder andere in de hal een betegelde lambrisering met art nouveau-decoraties. Voorts bevinden zich in de hal drie marmeren gedenkplaquettes, één ter herinnering aan

de eerstesteenlegging op 11 april 1908 en twee ter herinnering aan de verbouwingen in respectievelijk 1937 en 1960. Daarnaast bevat het trappenhuis nog originele elementen en zijn in het hele pand verschillende originele paneeldeuren met geprofileerde houten deurarchitraven aanwezig. Op de eerste verdieping bevindt zich de vroegere raadszaal, die nog de originele lambrisering bevat en zware plafondbalken met korbelen.

Waardering

Het uit 1908 daterende, voormalige raadhuis van Schagerbrug is van algemeen belang uit cultuur- en architectuurhistorisch oogpunt als voorbeeld van een in het begin van de 20ste eeuw gebouwd bestuursgebouw op het Noordhollandse platteland in neo-renaissancistische bouwtrant.

Waarnemingen november 2021

Exterieur

Boven: voorgevel (west). Groothoekopname

Links: linker zijgevel (noord) van het hoofdgebouw uit 1908. Op de voorgrond de uitbreiding fase 4 (medio jaren 70-80). De huidige eigenaar heeft de vensters voorzien van de 20-ruits roedeverdeling

Boven: uitbreiding 'fase 4'. Dit bouwdeel maakt geen deel uit van de bescherming als rijksmonument

Boven: uitbreidingen aan de achterzijde. Een bouwnaad en kleurverschil in het metselwerk geven de overgang aan tussen fase 3 (A) en fase 4 (B). Zie de rode streeplijn. Op de achtergrond het hoofdgebouw uit 1908. De aanbouwen maken geen deel uit van de bescherming als rijksmonument

links: rechter zijgevel (zuid) van het hoofdgebouw. Aan de rechterkant is de aansluiting op de aanbouw uit 1960 zichtbaar.

De dubbele tuindeur (A) is door de huidige eigenaar aangepast, inclusief roeden in het bovenraam zodat deze beter aansluit bij de stijl van het huis

De oorsprong van ingeboet metselwerk kon niet achterhaald worden (B)

Het venster op de verdieping heeft vernieuwde roedenverdeling met afwijkende profilering. (C)

De vensters van de woonkamer op de begane grond, hebben gereconstrueerde roedeverdeling met plakroedes (D).

Onder: het metselwerk uit 1908 heeft op een aantal plekken aandacht nodig.

boven: fragment voorgevel t.p.v. de woonkamer. De roeden ter plaatse van de woonkamer zijn 20 jaar geleden opnieuw aangebracht (3 vensters in de voor- en rechter zijgevel) omdat deze niet meer aanwezig waren.

Links boven:
achtergevel van de
eerste verdieping.

Ter plaatse van de
badkuip in de
badkamer, is de
onderdorpel
verhoogd en een
nieuw onderraam
geplaatst (A).
De gevel is om
onbekende reden
lokaal gepleisterd.

Links midden:
Middengedeelte
van de achtergevel

zesruits glas-in-lood
venster (met
voorzetraam aan de
buitenzijde)

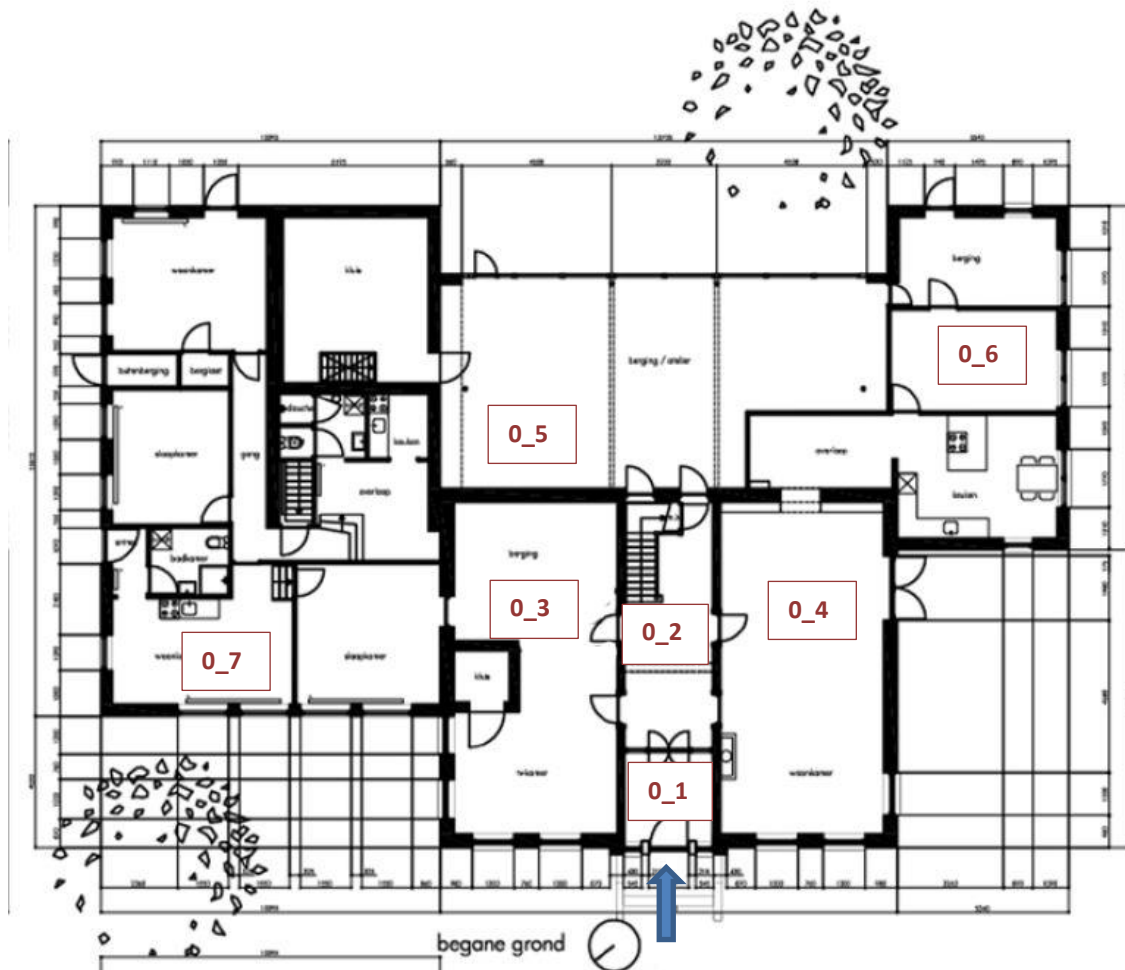

Links onder:
Achtergevel ter
plaatse van de
voormalige
raadszaal. De
onder- en
bovenramen en de
deur zijn vernieuwd
en hebben een
afgevlakte /
afwijkende
profilering (B). Eén
venster heeft een
vernieuwde
bakstenen
waterslag (C).

Interieur begane grond

Onder: plattegrond begane grond. Situatie circa 2000. De huidige situatie (2021) komt grotendeels overeen.

Vanaf de ingang van een ruimte (blauwe pijl) zijn foto's steeds systematisch genummerd ten behoeve van de oriëntatie in het pand en binnen de afzonderlijke kamers. De nummering is afgeleid van het systeem zoals ontwikkeld door Stichting interieurs in Fryslân.

- 01 = vloer
- 02 = linkerwand (bij binnenkomst van een ruimte)
- 03= wand recht tegenover entree
- 04= rechter wand
- 05= achterliggende wand met entree
- 06 = plafond
- 10 en verder = detailfoto's

Let op: De nummering van foto's op de volgende pagina's is niet noodzakelijkerwijze opeenvolgend of sluitend. De nummering van foto's dient om te kunnen oriënteren binnen een ruimte!

0_1 Entree / vestibule

01 vloer (door huidige eigenaar gelegd)

02 linker wand

03 tussenpui uit de bouwtijd. Twee onderpanelen (1) zijn vermoedelijk aangepast

04 rechter wand
Foto links: 05 entreedeur

10 Grotendeels originele pui met doorzwaai deuren, gefigureerd glas. Onderpanelen (1) vermoedelijk aangepast

0_1 Vestibule:

Grotendeels gave entourage uit omstreeks 1908 met tegellambrisering in de stijl van de art nouveau.

De vloertegels zijn door de huidige eigenaar aangebracht.

Plafond met Amsterdamse plint.

11 en 12
Grotendeels gave tegellambrisering met art nouveau motief. Tegels bij de voordeur lokaal enigszins beschadigd.

0_2 Hal

01 vloer (door huidige eigenaar gelegd)

02 linker wand

04a toegang naar woonkamer

Grote Sloot 336, Schagerbrug

03 hal, poort (2), trap en toilet (3), woonkamerdeur (4)

04b dichtgezette toegang naar woonkamer (5)

06 rozet

Foto linksonder: 10 fragment
ondersteek van de trap.

0_2 Hal:

Tamelijk gaaf gebleven hal uit 1908.

Geprofileerde poort (2) halverwege
hal. (Hetzelfde profiel is in de
voormalige raadzaal toegepast)

Het toilet onder de trap is door de
huidige eigenaar aangebracht. De
deur is nieuw naar oud model
nagemaakt (3).

De parketvloer in visgraatverband is
door de eigenaar aangebracht.

De trap dateert uit de bouwtijd.

De twee toegangen tot de
woonkamer (voorheen woning van
de gemeentesecretaris) wijzen
vermoedelijk op de aanwezigheid van
een chambre-en-suite bij de bouw in
1908.

De achterste deur (4) leidt tot de
woonkamer, de voorste deur is
dichtgezet (5).

0_3 Keuken (oorspronkelijk vermoedelijk secretarie en wachtruimte)

Geheel boven: 03a keuken (vanuit het midden naar de voorgevel gefotografeerd)
Boven: 03b kluis (vermoedelijk uit 1937). Kozijn en overwegend oorspronkelijke detaillering en lambrisering.

0_3 keuken:

In 1908 tenminste twee afzonderlijke ruimten. De kozijnen en ramen aan de straatzijde en inde zijgevel zijn grotendeels gaaf. De lambrisering is historisch en dateert, vanwege de stilistische samenhang met de deuren, vermoedelijk uit 1908. De kluis past qua maatvoering niet goed in de plattegrond, waarop de conclusie gebaseerd is dat deze tijdens de eerste verbouwing in 1937 ingebracht zal zijn.

Linksboven: 04 doorgang tussen keuken en uitbouw, omstreeks 2000 aangebracht.

Boven: 10 plafond, omstreeks 2000 aangebracht. Het patroon refereert aan het geëtste glas in de vestibule

Links: 05 deuren, omlijstingen en lambrisering uit 1908 (1 en 2). Tussen de twee deuren in is een gedeelte van de ontbrekende lambrisering is aangeheeld (3).

Boven: 11 'gehoornde architraaf'

Onder: 12 historische radiator

Boven: 13 detail binnendeur en lambrisering. Het is onbekend of het deurbeslag authentiek is. Wel is het beslag passend in deze context.

Onder: 14 grotendeels oorspronkelijke kozijnen in de keuken (4) en 'recente' voorzetwand (5)

0_4 Woonkamer (oorspronkelijk vermoedelijk onderdeel van de woning van de gemeentesecretaris)

Boven: 02 kastenwand in de woonkamer. Recent aangebracht plafond met hoekelementen, naar voorbeeld van het geëtste glas in de vestibule

Onder: 03 recent ingebrachte terrasdeuren.

Boven: 04 woonkamer. Gefotografeerd in de richting van de straat. De roedeverdeling van de ramen was verdwenen en circa 20 jaar geleden hersteld, evenals de omlijsting van de kozijnen. De schouw is circa 20 jaar geleden nieuw ingebracht.

Onder: 05 achterwand van de woonkamer, met deur naar de hal. De vloerafwerking en plint zijn omstreeks 2000 ingebracht.

Boven: 10 in het huis zijn de meeste kozijnen nog authentiek, evenals een flink aantal ramen. Herkenbaar aan authentiek materiaal is een doorleefd oppervlak en 'praktische' details, zoals een watergootje in de onderdorpel.

Onder: 11 voorbeeld van een vernieuwd raam (soms is alleen de onderdorpel vernieuwd). Bij vernieuwing is -zoals hieronder- meestal een verlies aan detail te bemerken.

Boven: 12 close up van terrasdeuren met nieuw ingebrachte roeden en geplakte biezen (suggestie van geëët glas).

0_5 Aanbouw

Boven: impressie van de grote zaal van de aanbouw uit 1960. Deur 1 komt uit onder de trap in het monument. Pui 2 leidt naar de keuken. Deur 3 is een kluisdeur van de kluis die in of na 1960 aangebracht is.

De vloer kán gedeeltelijk uit 1908 dateren (hier bevond zich voorheen ook een aanbouw)

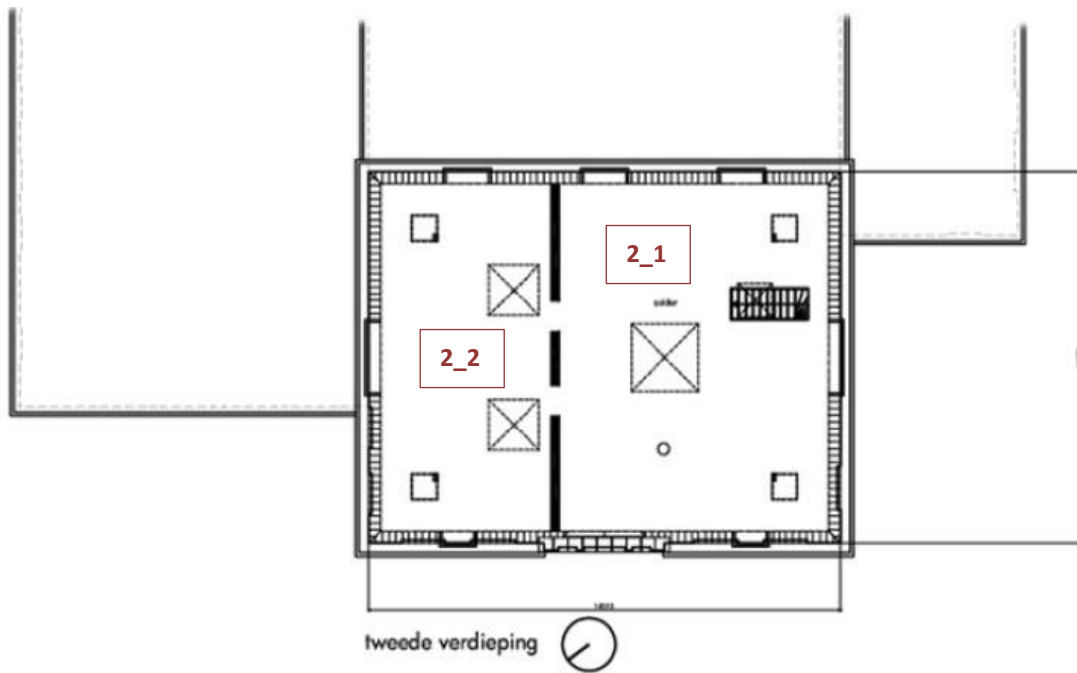
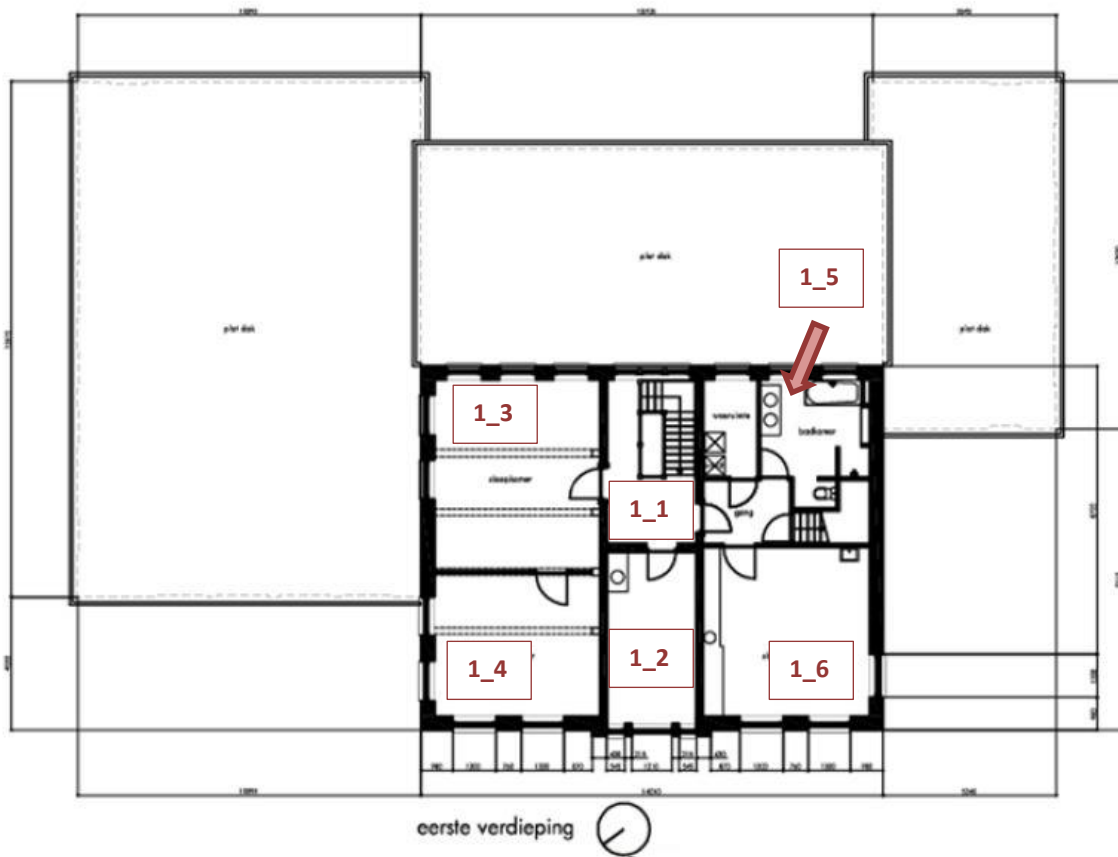
0_6 Aanbouw

Boven: impressie van de ruimten in de aanbouw die voorheen behoorden tot de dienstwoning.

Boven: impressie van een kantoorruimte in de uitbreiding uit het vierde kwart van de 20ste eeuw (fase 4). De roedeverdeling van de vensters is rond 2000 aangebracht.

1_1 Trappenhuis/overloop

Links: 01 trappenhuis. Kenmerkende detaillering van balusters en hekwerk, zoals gangbaar rond 1900.

Onder: 02 trappenhuis met glas-in-loodvenster (links) en entree naar de voormalige bodewoning.

Links: 03 deur naar slaapkamer 1_2. Het afwijkende formaat en de afwijkende detaillering, ten opzichte van de oorspronkelijke deuren (1), verraden dat deze slaapkamer later ingebracht is (2)

Onder: 04 entree naar de voormalige raadszaal. Rechts is een voormalige toegang dichtgezet; de deuromlijsting is behouden gebleven.

Linksboven: 05 Glas-in-loodvenster in de achtergevel. Rechtsboven: 10 geprofileerde vensterbank

1_2 Slaapkamer (vermoedelijk voorheen onderdeel trappenhuis)

Boven: 03 Middelste slaapkamer met verlaagd plafond. In de gevel een zesdelig venster, waarin een stolpraam, twee smalle zijramen (achter de gordijnen) en drie bovenramen met roedeverdeling.

Boven: 05 lichte scheidingswand (houtskeletbouw?) en deur naar overloop

Links: 10 close up van het venster in de voorgevel. Zijraam met canale matte - glas. Bovenraam met roedeverdeling.

1_3 Slaapkamer (voorheen gedeelte van de raadszaal)

1_3 en 1_4: voormalige raadszaal

Deze twee ruimten, in 1908 één ruimte, diende ooit als raadszaal. Hieraan herinneren de samengestelde portalen in Art-Nouveaustijl. Elk portaal bestaat uit twee muurstijlen, een holle of samengestelde plafondbalk en geprofileerde consoles.

Van waarde zijn de fraaie radiatoren die (getuige foto's) ook in de jaren zestig al deze ruimte nverwarmden.

De vloerafwerking en het plafond (tussen de portalen) zijn niet oorspronkelijk. De lambrisering is fraai gemaakt naar voorbeeld van de lambrisering in de keuken, maar ook niet oorspronkelijk.

Boven: 10 fragment van één van de portalen van de voormalige raadszaal

Boven: 04 Achtergevel van de voormalige raadszaal

Boven: 05 Achterwand met portalen en deur naar de overloop.
Linksonder: 11 fragment van een ondersteuk van een portaal. De lambrisering is rond 2000 aangebracht.
Rechtsonder: 12 deur naar ruimte 1_4. De omlijsting en lambrisering zijn rond 2000 nagemaakt in de oorspronkelijke stijl van het huis.

1_4 Slaapkamer (voorheen gedeelte van de raadszaal)

Rechtsboven: 10 Noordwestelijke hoek van kamer 1_4.

Onder: 11 radiator

Geheel onder: 02 linker wand. Ook in deze ruimte zijn de historische portalen aanwezig

1_5 Gang (voorheen vermoedelijk entreehal woning van de bode)

Linksboven: 02 historische deur naar washok. De gang is in het verleden waarschijnlijk vergroot om een deur naar de badkamer mogelijk te maken

Rechtsboven: 03 deur naar zolder. De deur is historisch, de wand en omlijsting niet

Linksonder: 04 toegang naar de slaapkamer (ruimten 1_6). Direct links van de deur is de wand van hout, vanwege een vergroting van de gang in het verleden.

Linksboven: impressie washok.

Rechtsboven: impressie badkamer. De onderdorpel van het raam werd verhoogd ten behoeve van het bad

Linksonder: onderkwart van de zoldertrap.

Rechtsonder: bordes van de zoldertrap

1_6 Slaapkamer

Boven: 02 linker wand van slaapkamer 1_6. Het gaaf bewaard gebleven plafond dateert vermoedelijk uit 1937.

Onder: 04 rechter wand. Ook in deze ruimte zijn enkele historische radiatoren aanwezig.

Boven: 10 historisch plafond uit 1937. De verfstructuur wijst erop dat het plafond mogelijk uit hardboard bestaat (niet uit te sluiten is, dat het om zachtboard gaat).

2_1 Zolder

Boven: 03 tussenwand naar ruimte 2_2

Boven: 02 Kapconstructie van de zolder aan de straatzijde. Middenvenster van de Vlaamse gevel(1). De schoorsteen wordt extra ondersteund door recent geplaatste stijl op slof (2). Stookkanaal van de haard in de woonkamer (3). Kleine dakkapel in in het westelijke dakvlak zonder roedeverdeling (4)

Onder: 04 kapconstructie aan de achterzijde. Deels oorspronkelijke dakkapellen (5) en (6), waarbij de ramen vernieuwd zijn zonder roedeverdeling

Boven: 05a achterwand van ruimte 2_2 met roetsporen van onbekende oorsprong (1)
Onder 05b: achterwand met roetsporen van onbekende oorsprong (2 en 3)

Hoofdstuk 3 Waardestellend advies

Externe waardestelling

Ten behoeve van de aanwijzing als monument heeft een externe of contextuele waardestelling plaatsgevonden, daarmee dus ook een vergelijking met andere, soortgelijke gebouwen:

- Het uit 1908 daterende, voormalige raadhuis van Schagerbrug is van algemeen belang uit cultuur- en architectuurhistorisch oogpunt als voorbeeld van een in het begin van de 20ste eeuw gebouwd bestuursgebouw op het Noordhollandse platteland in neo-renaïssancistische bouwtrant.
- De nieuwe aanbouwen aan de achtergevel vallen buiten de bescherming

Toelichting bij het advies

Met de externe waardestelling als uitgangspunt kan in deze rapportage worden volstaan met een interne waardestelling, zoals omschreven in de Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek 2009¹¹.

Bij een interne waardestelling wordt vastgelegd welke onderdelen en aspecten bijdragen aan het 'bouw- en cultuurhistorisch verhaal' van het gebouw en in welke mate. Hiervoor worden de geconstateerde waarden geïnclassificeerd in drie categorieën:

Hoge monumentwaarden: onderdelen met een cruciaal belang voor de structuur en/of betekenis van het object ('afleesbaarheid van het verhaal van gebouw');

Positieve monumentwaarden: onderdelen met een belang voor de structuur en/of betekenis van het object;

Indifferente monumentwaarden: onderdelen met relatief weinig belang voor de structuur en/of betekenis van het object;

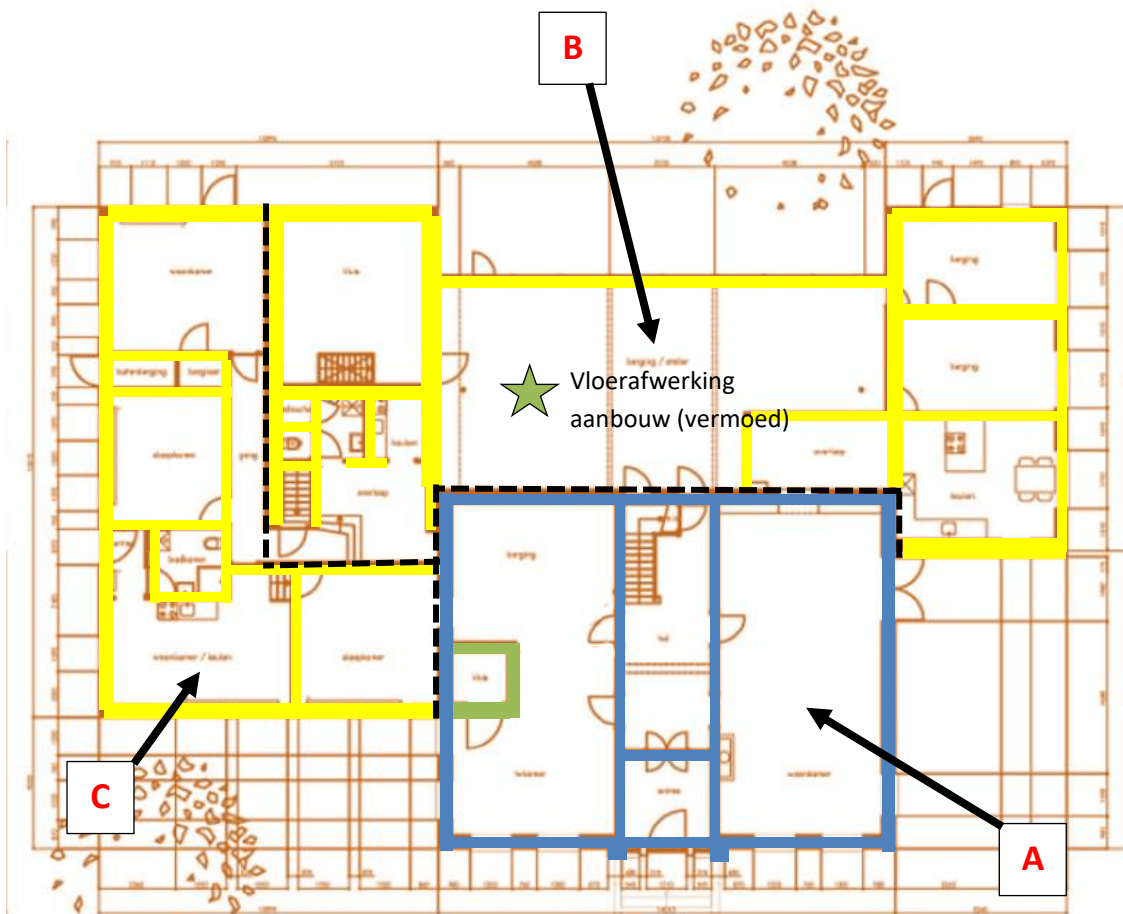
De hoge, positieve en indifferente waarden zijn op de plattegrond in beeld gebracht met een kleurcodering conform onderstaande legenda:

Kleurcodering op de waarderingsplattegronden	
	hoge monumentwaarden
	positieve monumentwaarden
	indifferente monumentwaarden
	monumentwaarden van plafond (3 categorieën mogelijk)
	Stippellijnen: mogelijke monumentwaarden
	Bijzonder interieurelement of afwerking (3 categorieën mogelijk)

Een cultuurhistorische waardestelling geschiedt onafhankelijk van de bouwtechnische kwaliteit, de gebruiksmogelijkheden of het nieuwe plan. Toekenning van hoge of positieve monumentwaarden betekent niet dat er geen veranderingen meer mogelijk zijn bij verbouwing of herbestemming van het gebouw, wel dat deze beter onderbouwd moeten worden vanuit de nieuwe functie of het nieuwe gebruik. De afweging moet worden voorgelegd aan de vergunningverlener en/of adviseurs van de vergunningverlener.

¹¹ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Stichting bouwhistorie Nederland, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Atelier Rijksbouwmeester en Rijksgebouwendienst, Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek, Den Haag 2009.

Interne waardestelling

Begane grond - overzicht

A: hoofdgebouw uit 1908 – B: uitbreiding uit 1960 – C: uitbreiding XX d

De cultuurhistorische waarde van Grote Sloot 336 concentreert zich in het volume dat in 1908 gebouwd werd als gemeentehuis van Zijpe (A). Het gebouw volgde hiermee een ouder raadhuis op, dat in oorsprong in de 18de eeuw als buitenplaats gebouwd was. Het nieuwe gemeentehuis werd gebouwd in de stijl van de Neorenaissance, een bouwstijl die autoriteit uitstraalt en refereert aan een verleden waar men trots op was. Enigszins in contrast hiermee is de stijl van het interieur, waar kenmerken van de Art-Nouveau in terug te vinden zijn.

Interne verbouwingen (met name in 1937 en 1960) hebben slechts enkele aanwijsbare veranderingen en modernisering met zich meegebracht. In particulier eigendom zijn deze veranderingen grotendeels weer verwijderd; bij aanpassingen en verbeteringen werd vanaf 2000 de nog altijd dominante aanwezige eerste bouwfase als uitgangspunt en inspiratie genomen.

De twee uitbreidingen achter het oorspronkelijke raadhuis, dateren uit 1960 (B) en het laatste kwart van de 20ste eeuw (C) en zijn uitgezonderd van bescherming. Deze uitbreidingen hebben qua structuur en architectuur dan ook geen duidelijke samenhang met het oorspronkelijke raadhuis.

Hoewel de houten vloer in de grote zaal van de uitbouw niet beschermd is, wordt er wel een vermoeden uitgesproken, dat deze positieve monumentwaarde kan hebben, omdat deze mogelijk grotendeels een restant is van de afgebroken uitbouw uit 1908.

Interne waardestelling. Algemene uitgangspunten

In zijn huidige vorm heeft het hoofdgebouw uit 1908 een beperkte historische gelaagdheid; de oorspronkelijk bouwfase domineert. Het is dan ook deze bouwfase uit 1908 die een grote monumentwaarde vertegenwoordigt. Positieve monumentwaarden hebben enkele gaaf bewaard gebleven modernisering, die tot omstreeks 1960 plaatsgevonden zullen hebben en herkenbaar onderdeel zijn van het gebruik als gemeentehuis en dienstwoning(en).

Modernisering die tussen circa 1960 en 2000 hebben plaatsgevonden, zijn over het algemeen niet gaaf, niet zeldzaam en dragen niet bij aan het verhaal van een 'bestuursgebouw op het Noord-Hollandse platteland'. Deze veranderingen vertegenwoordigen hierom een indifferente waardering.

Herstellingen die de afgelopen twintig jaar uitgevoerd zijn met de oorspronkelijke architectuur als voorbeeld of inspiratie, kunnen zowel indifferente, positieve als hoge monumentwaarden vertegenwoordigen. Zie hiervoor de nadere specificatie in de volgende paragrafen.

Exterieur

Het hoofdvolume en de gevels van het hoofdgebouw zijn sinds 1908 overwegend gaaf bewaard gebleven. Op aanwijsbare plekken hebben enkele vensters kleine aanpassingen ondergaan.

Daar waar roede verdelingen (in sommige bovenramen) twintig jaar geleden verdwenen waren, zijn deze weer opnieuw aangebracht. Geheel nieuw is een terrasdeur in de zuidgevel. Het afgeknotte schilddak heeft zijn oorspronkelijke hoofdozet uit 1908 behouden. De rode VH-pannen en de huidige schoorstenen dateren niet uit de bouwtijd.

De bouwmassa van het hoofdgebouw (bouwphase 1) heeft een hoge monumentwaarde, omdat deze sinds de bouw in 1908 weinig wezenlijke veranderingen heeft ondergaan. Dit uit zich in de architectuur, het oorspronkelijke materiaal en de bijbehorende profilering en detaillering. De oorspronkelijkheid van de huidige kleurstelling is onbekend en vertegenwoordigt een onbekende waarde.

Nieuwe roeden, glas en andere materialen die omstreeks 2000 aangebracht zijn, zijn materiaal-technisch indifferent te waarderen. Wel is de toepassing van deze materialen van hoge waarde, voor zover het behoud of herstel van de architectonische samenhang in sterke mate ondersteunt.

De nog bestaande uitbreidingen aan de achtergevel (fase 3 en 4) maken geen deel uit van de monumentale status. In 1960 werd voor deze uitbreiding een bestaande aanbouw uit 1908 geamoveerd. Mogelijk is van deze aanbouw een deel van de vloer bewaard gebleven.

Fase 3 uit 1960 heeft qua volume en voetprint een symmetrische opzet, die in eerste instantie aan lijkt te sluiten op de symmetrische opzet van het hoofdgebouw. De vormgeving van de uitbouw is sober en functioneel, maar heeft ook geen bijzondere kwaliteit; er is bijvoorbeeld geen sprake van een architectuur die de relatie met het hoofdgebouw uit 1908 aan gaat. Ook de plattegrond van de uitbouw sluit eerder toevallig, dan doelbewust aan op het hoofdgebouw.

Uitbreiding fase 4, bouwjaar XX d, is een uitbreiding van fase 3 aan de noordzijde. Hiermee verdween de symmetrische voetprint die tot dat moment nog aanwezig was. Circa twintig jaar geleden zijn vier vensters in de westgevel voorzien van een roede verdeling om enige aansluiting bij het hoofdgebouw te verkrijgen.

De uitbreiding fase 3 (1960) heeft enige functioneel-typologische waarde als voorbeeld van de ontwikkeling van een bestuursgebouw op het platteland tijdens de naoorlogse wederopbouwperiode. Deze uitbreiding werd in 1960 nog symmetrisch ten opzichte van het hoofdgebouw uit 1908 gepositioneerd.

Echter, vanwege het gebrek aan samenhang tussen het samenstel van uitbreidingen (fase 3 en 4) en het hoofdgebouw, qua hoofdmassa, plattegrond en architectuur, hebben de uitbreidingen een indifferente monumentwaarde. De vloer van de grote zaal van de aanbouw kán mogelijk uit 1908 dateren en wordt hierom positief gewaardeerd.

Constructie

De kapconstructie van het hoofdgebouw heeft hoge monumentwaarden, omdat er sprake is van een complete en nagenoeg gave constructie in grenenhout. Het dakbeschot met zogenoemde kraaldelen en de dakkapellen stammen eveneens uit de bouwtijd en hebben eveneens hoge monumentwaarden. De draaiende delen in de dakkapellen zijn al eens vervangen en/of hebben hun roedeverdeling verloren. Hierom zijn de draaiende delen indifferent te waarden.

De ruimtelijke indeling is in belangrijke mate te herleiden naar de oorspronkelijke opzet uit 1908. In de plattegrond is de oorspronkelijke symmetrie van een statig pand met middengang nog goed herkenbaar. In het pand zijn geen restanten van oorspronkelijke stookkanalen teruggevonden. De schouw in de woonkamer is twintig jaar geleden geplaatst. Er kon niet ontdekt worden of deze schouw een historische locatie heeft. In de loop der tijd zijn wel enkele tussenwanden verdwenen en toegevoegd. Zo kan de huidige woonkamer mogelijk een en-suite hebben gehad. De huidige keuken is vermoedelijk een samentrekking van een wachtruimte en de secretarie. De grote kluis in de keuken, is vermoedelijk bij de verbouwing in 1937 ingevoegd.

Op de verdieping heeft een omgekeerde ontwikkeling plaatsgevonden. De voormalige raadzaal is in tweeën gesplitst door toevoeging van een dwarswand. De slaapkamer in het midden aan de voorzijde, is waarschijnlijk een toevoeging. Mogelijk maakte deze ruimte, samen met het trappenhuis, deel uit van een grote overloop. De gang op de eerste verdieping, het washok, badkamer en zoldertrap worden geïnterpreteerd als onderdeel van de voormalige bedrijfswoning van de bode. De gang vertoont tekenen van een vergroting ten behoeve van het splitsen van het toevoegen van een toegang naar de badkamer. Het washok en de badkamer zijn in hun huidige opzet als latere toevoegingen te beschouwen.

Hoge monumentwaarden vertegenwoordigen gedeelten van de constructie uit de oorspronkelijke bouwtijd. Positieve monumentwaarde vertegenwoordigt de kluis in de keuken, als later toegevoegd, karakteristiek functioneel element dat herkenbaar verbonden is met de functie als gemeentehuis.

Indifferente monumentwaarden vertegenwoordigen de tussenwanden op de eerste verdieping, die ten behoeve van de woonfunctie ingebracht zijn, waardoor de eerste bouwfase minder goed afleesbaar is geworden.

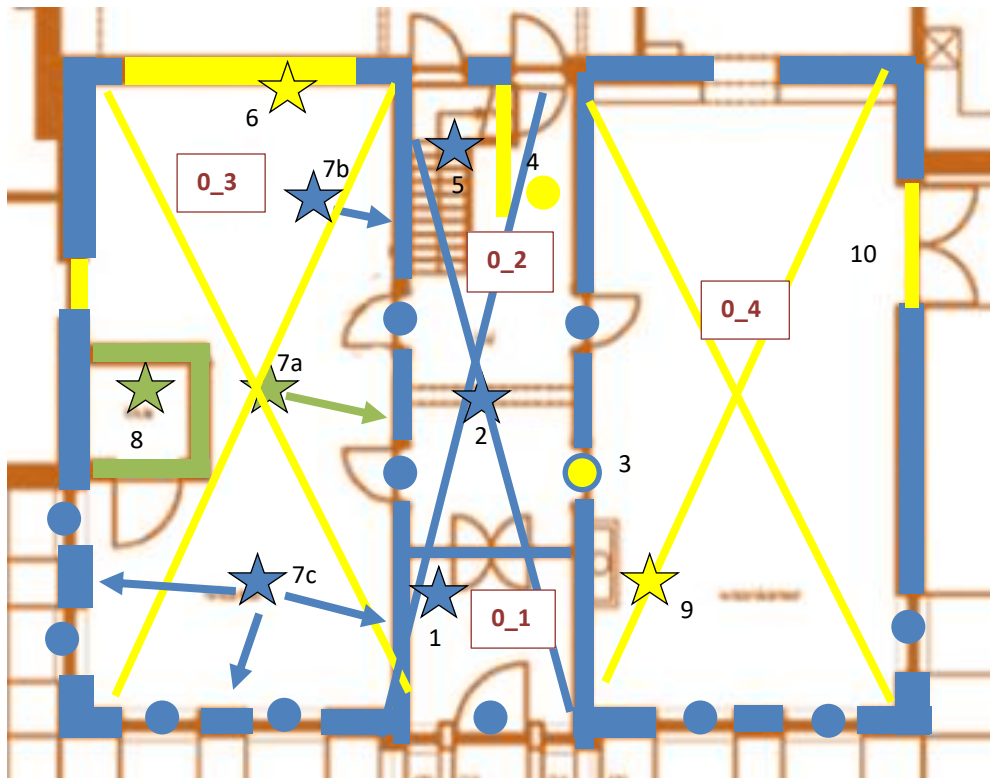
N.B.: indifferente waarde heeft de kluis uit 1960 in de aanbouw, omdat de bouwfase uit 1960 als geheel als indifferent aangemerkt is.

Afwerkingen

Hiervoor is al aangegeven dat bouwfase 1 uit 1908 nog dominant herkenbaar is. Dat geldt ook voor de interieurelementen en -afwerkingen. Deze afwerkingen vertegenwoordigen hoge monumentwaarden, voor zover deze oorspronkelijk zijn, dan wel zorgvuldig hersteld.

Positieve monumentwaarden hebben gave afwerkingen uit 1937: de kluis in de keuken (ruimte 0_3) en het plafond in ruimte 1.6. Indifferent zijn moderne of niet passende interieurelementen

Waarderingsplattegrond begane grond

Ruimte 0_1, vestibule:

Indifferent: brievenbus, cv-leidingen

Positief: vloer (niet origineel, maar wel passend in de context)

Hoog: tegellambrisering (art-nouveau), aftimmering van pui in de buitengevel, tussenpui met zwenkdeuren én gefigureerd glas (1), drie herdenkingstegels, plafond met Amsterdamse plint.

Ruimte 0_2, hal:

Indifferent: vloerafwerking (parket), toilet onder de trap (4) (hoewel passend in de context vertegenwoordigt het toilet geen historische waarde). Eén deur naar de woonkamer ontbreekt (3)

Positief: --

Hoog: omgaande natuurstenen plint, portaal (2), deuren inclusief omlijstingen, plafond met Amsterdamse plint en rozet, trap inclusief balusters en hekwerk (5), deuromlijsting van ontbrekende deur (3).

Ruimte 0_3, keuken:

Indifferent: vloerafwerking, keukenmeubilair, doorgang naar de aanbouw (6), plafond

Positief: Reconstructie lambrisering tussen de twee toegangsdeuren (7a), kluis uit 1937 (8), radiatoren

Hoog: Lambrisering (7b en 7c), toegangsdeuren met omlijsting (ook gedeeltelijke reconstructie van een deuromlijsting wordt hooggewaardeerd), vensters in de buitengevels, inclusief omlijstingen (en sluitmechaniek van een bovenraam in de noordgevel)

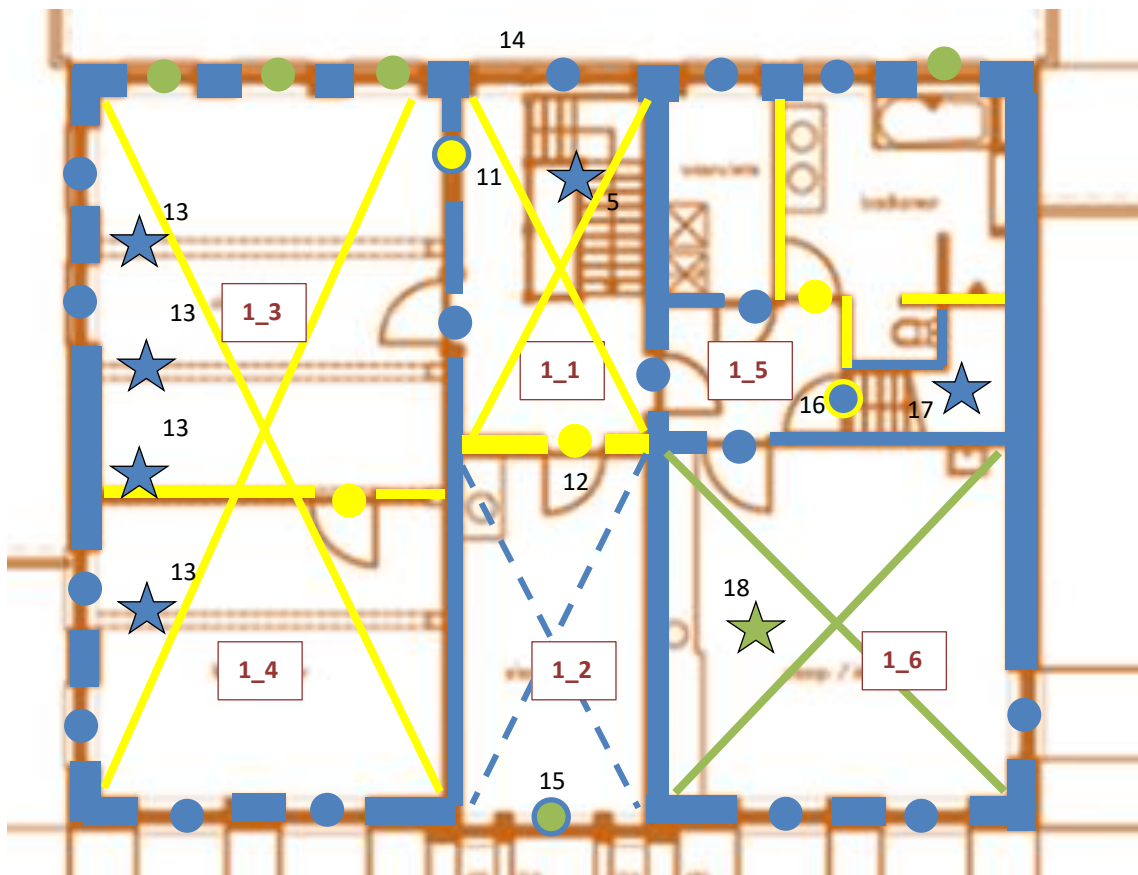
Ruimte 0_4, woonkamer:

Indifferent: vloerafwerking, omgaande plint, plafond, kastenwand, schouw (9. Deze past stilistisch bij het pand, maar is 20 jaar geleden nieuw ingebracht), openslaande terrasdeur (10, hoewel deze is aangepast om beter aan te sluiten bij de architectuur heeft dit deurstel geen historische waarde)

Positief: --

Hoog: binnendeur en deuromlijsting, overige kozijnen in de buitengevel (De roeden zijn weliswaar recent ingebracht, maar met de intentie om de architectonische samenhang in de buitengevels te herstellen).

Waarderingsplattegrond verdieping

Ruimte 1_1, trappenhuis/overloop:

Indifferent: vloerafwerking verdieping, één dichtgezette deur naar de voormalige raadzaal (11), deur naar en scheidingswand met slaapkamer 1_2 (12), plafond

Positief: ---

Hoog: deur en omlijsting, deuroplijsting van dichtgezette deur naar de voormalige raadzaal (11), glas-in-lood zeslichtvenster (14)

Ruimte 1_2, slaapkamer:

Indifferent: vloerafwerking, verlaagd plafond

Positief: figuurglas in twee ramen van het buitenkozijn (15) (zogeheten canale matte glas. Deze dateren mogelijk uit 1937).

Hoog: Buitenzijde (15)

Vermoedelijk hoog: plafond welke mogelijk nog aanwezig is achter het verlaagde plafond

Ruimte 1_3, slaapkamer (deel van de voormalige raadzaal):

Indifferent: vloerafwerking, lambrisering (getrouwe kopie van de lambrisering in de keuken, maar niet historisch), plafdrafwerking (tussen de portalen)

Positief: drie muuropeningen in de achtergevel: vernieuwde roedeverdeling, stapeldeur, twee vernieuwde onderramen, één vernieuwde onderdorpel, radiatoren

Hoog: samengestelde portalen (13), deur en deuroplijsting naar de overloop.

Ruimte 1_4, slaapkamer (deel van de voormalige raadzaal):

Waardering gelijk aan ruimte 1_4

Ruimte 1_5, tussengang / washok / badkamer, zolderopgang:

Indifferent: vloerafwerkingen, plafondaafwerkingen, deuromlijsting van de deur naar de zolder (16), deur en omlijsting naar badkamer, enkele ingebrachte scheidingswanden (zie tekening)

Positief: kozijn dat aangepast is ten behoeve van de badkuip

Hoog: deuren en deuromlijstingen van drie deuren in de gang (naar de overloop, washok en slaapkamer 1_6),

Deur naar zoldertrap (niet de omlijsting), zoldertrap en afwerking van het trappenhuis (17), twee buitenkozijnen

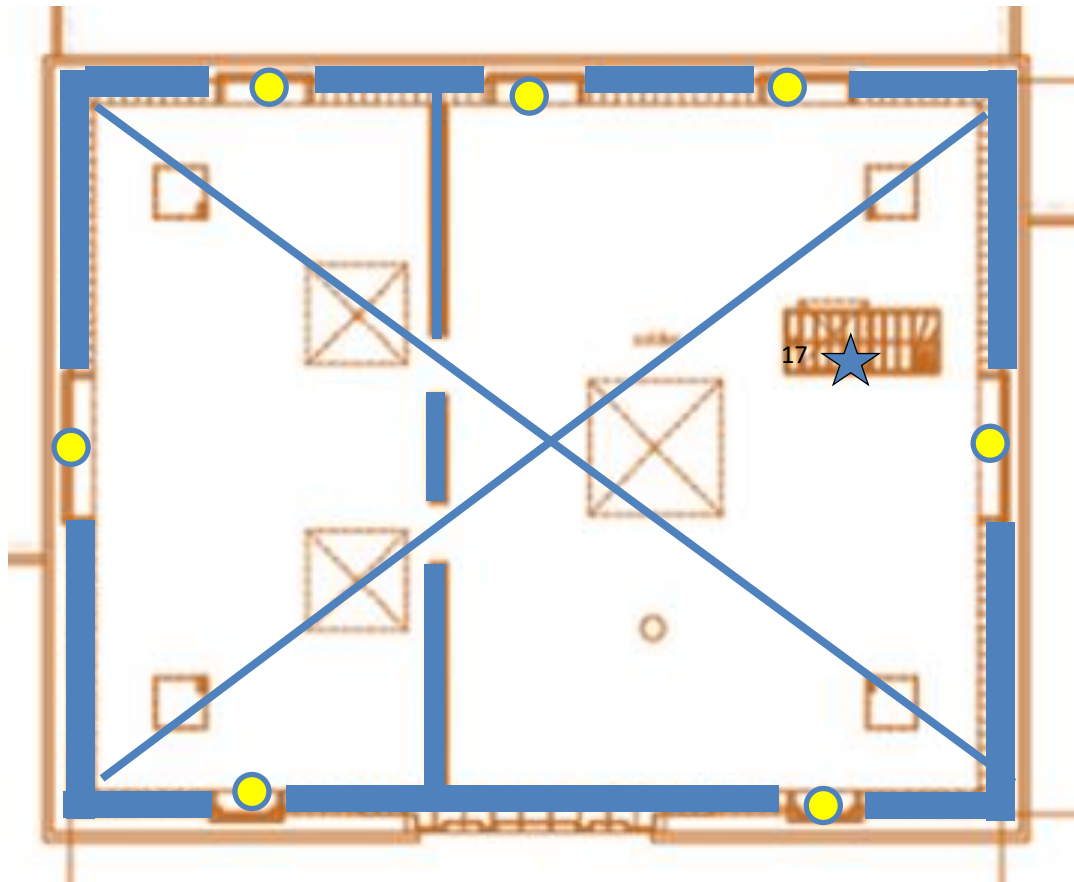
Ruimte 1_6, slaapkamer:

Indifferent: vloerafwerking

Positief: radiatoren, plafond (18)

Hoog: buitenkozijnen

Waarderingsplattegrond zolder

Ruimte 2_1, zolder:

Indifferent: zoldervloer, cv-leidingen, daklichten, ramen in de dakkapellen zonder roedeverdeling, twee – niet gave - doorgangen

Positief: ---

Hoog: dakbeschot schuine dakvlakken met kraaldelen, houtconstructie, dakkapellen en kozijnen (de ramen zijn dus indifferent), schoorstenen (positie en vorm zijn hoog monumentaal, het materiaal is vernieuwd)

Ruimte 2_2, zolder:

Waardering gelijk aan ruimte 2_1

Bronnen

Het gebouw is vooral op de eigen merites beschouwd. Door de gemeente Schagen zijn bouwtekeningen uit het bouwarchief aangeleverd, als ook door A. van Loo-Mulder geschreven notities. Diverse afbeeldingen van het gemeentehuis, en de voorganger, konden gevonden worden op de twee beeldbanken, die via de site van het Zijper museum toegankelijk zijn: beeldbank de Zijpe en de beeldbank Niestadt.

Gebruikte literatuur en bronnen

Haslinghuis, dr. E.J. en Janse, dr. ing. H. (2005): *Bouwkundige termen; verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie*. ISBN 90 5997 033 0. Primavera Pers te Leiden;

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Stichting Bouwhistorie Nederland, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Atelier Rijksbouwmeester en Rijksgebouwendienst (2009): *Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek, lezen en analyseren van cultuurhistorisch erfgoed*. Den Haag;

Internet

Zijpermuseum.nl

beeldbank.cultureelerfgoed.nl

pdok.nl/viewer/

regionaalarchiefalkmaar.nl

topotijdreis.nl

Bijlage 1

Foto's uit de beeldbank Zijpe. Niet gebruikt voor dit rapport, maar wel interessant

Aquarel van Cornelis Bok, 1828. De Grote Sloot met rechts het oude gemeentehuis met twee erkers.
Bron: zijpermuseum.nl, Zijper beeldbank, databasenr 6004

Foto : gemeentehuis in 1948 (?) met burgemeester Breebaart. Onbekende ruimte. De schouw op de achtergrond -slecht zichtbaar – lijkt stijlkenmerken uit 1908 te bezitten. (Vergelijk van de raadszaal op pag. 13 met moderne schouw uit vermoedelijk 1960)
Bron: zijpermuseum.nl, Zijper beeldbank, databasenr 6022